



สสค.

ส่ง : กสค.

รับที่ : ส11686/64

๖๕ ๓๑ ๖๕๖๔ เวลา 14.45 น.



ที่ นร ๕๓๒๒/พ๗)๓๑

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม
๒๑ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปี ๒๕๖๔

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. บทสรุปผู้บริหารรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปี ๒๕๖๔ จำนวน ๑ ชุด
๓. รายการ QR Code

ตามที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๖ (๔) กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ศึกษาและจัดทำรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ และมาตรา ๑๑ (๔) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เสนอรายงานเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรี และจัดให้มีการเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสุพัฒนพงษ์ พันธ์มีเชาว์) ในฐานะกำกับดูแลสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้วตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ในการนี้ สำนักงานฯ ขอเสนอรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปี ๒๕๖๔ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

สำนักงานฯ มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๕๓ ในการศึกษาและจัดทำรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (White Paper) เป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดทำรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นงานตามภารกิจที่ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ เพื่อเสนอรายงานดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ในการสะท้อนถึงสถานการณ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านต่างๆ ในรอบปี ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๖ (๔) และมาตรา ๑๑ (๔)

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

สำนักงานฯ ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นประจำทุกปี นับตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ เป็นต้นมา โดยมีการจัดพิมพ์รายงานฯ ปีละ ๑,๐๐๐ เล่ม เพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ประมาณ ๖๐๐ หน่วยงาน และเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านเว็บไซต์สำนักงานฯ ซึ่งรายงานสถานการณ์ดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม หรือการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งเป็นการต่อยอดแนวคิดและพัฒนาองค์ความรู้สำหรับส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ ทั้งในด้านการจัดทำนโยบาย การกำหนดมาตรการการวางแผนธุรกิจ และใช้เป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ต่อไปในอนาคต

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๖ (๔) กำหนดให้สำนักงานฯ ศึกษาและจัดทำรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ และมาตรา ๑๑ (๔) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เสนอรายงานเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ และจัดให้มีการเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ปกติ

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ โครงสร้างของรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๔

เนื้อหา รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปี ๒๕๖๔ ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจของ MSME ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ MSME (GDP MSME) การค้าระหว่างประเทศของ MSME และ ดัชนีความเชื่อมั่นของ MSME

ส่วนที่ ๒ สถานการณ์เชิงโครงสร้างของ MSME ได้แก่ จำนวนกิจการ จำนวนการจ้างงาน และการจัดตั้งและยกเลิกกิจการของ MSME

ส่วนที่ ๓ สถานการณ์และประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ MSME ไทย ได้แก่ การวิเคราะห์การสำรวจยอดขายรายไตรมาสของ MSME ในช่วงปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ ประเด็นการศึกษาภายใต้โครงการสำรวจความต้องการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทิศทางเศรษฐกิจตามวิถี Next Normal ผู้ให้บริการในการพัฒนาธุรกิจ (Business Development Services: BDS) กลไกในการพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ มาตรการการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๔.๒ สาระสำคัญของรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๔

รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๔ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

(๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๓

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (GDP MSME) ในปี ๒๕๖๓ มีมูลค่า ๕,๓๗๖,๐๖๖ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๓๔.๒ ของ GDP รวม ลดลงจากปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ ๓๕.๐ โดยมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ ๙.๑ โดยเป็นผลมาจากสถานการณ์

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙) ทั้งภายในประเทศและทั่วโลก ที่เริ่มแพร่ระบาดตั้งแต่ไตรมาสแรกของปีต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบทางลบเป็นวงกว้างต่อเศรษฐกิจและการค้าทั่วโลก

(๒) การค้าระหว่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปี ๒๕๖๓

ในปี ๒๕๖๓ มูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) เท่ากับ ๘๓๙,๗๕๐.๑๒ ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ ๑๗.๐๘ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๗๐ ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ขณะที่การนำเข้าของ MSME มีมูลค่าเท่ากับ ๑,๐๑๘,๙๒๑.๑๙ ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ ๑๙.๙๘ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๕.๖ ทำให้ในภาพรวมการค้าระหว่างประเทศของ MSME ขาดดุลการค้าเท่ากับ ๑๗๙,๑๗๑.๐๗ ล้านบาท

(๓) ดัชนีความเชื่อมั่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMESI) ปี ๒๕๖๓

ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ MSME เฉลี่ย ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๖๓ (มกราคม – กันยายน) อยู่ที่ระดับ ๔๒.๕ ซึ่งต่ำกว่าระดับค่าฐานที่ ๕๐ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ในช่วงต้นปี จากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่เข้มงวด การล็อกดาวน์ และการจำกัดการทำกิจกรรมทางสังคมต่างๆ ทำให้ธุรกิจ MSME หลายแห่งต้องปิดกิจการชั่วคราว ส่งผลให้ขาดรายได้และมีสภาพคล่องต่ำ อย่างไรก็ตาม หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ (ระลอกที่ ๑) เริ่มคลี่คลาย ประกอบกับมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มรายได้และกระตุ้นให้ประชาชนออกมาจับจ่ายใช้สอยมากขึ้นรวมถึงการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ปรับตัวดีขึ้น

ขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่น MSME คาดการณ์ ๓ เดือนข้างหน้า (ต.ค. - ธ.ค.) เฉลี่ย ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๖๓ (มกราคม – กันยายน) อยู่ที่ระดับ ๕๒.๒ ซึ่งสูงกว่าค่าฐานที่ ๕๐ หรือ MSME ยังคงมีความเชื่อมั่นต่อการดำเนินธุรกิจ โดยมีสาเหตุจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่ได้ผล และมาตรการภาครัฐในการกระตุ้นการใช้จ่ายและการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการ MSME ยังคงมีความกังวลต่อการดำเนินธุรกิจ หลังจากที่มีมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐสิ้นสุดระยะเวลาลง รวมทั้งการที่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ยังไม่สามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้

(๔) จำนวนและการจ้างงานในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๓

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งประเทศ ณ สิ้นปี ๒๕๖๓ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓,๑๓๔,๔๔๒ ราย ขยายตัวจากปีก่อนร้อยละ ๐.๙๕ และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๙๙.๕๔ ของจำนวนวิสาหกิจทั้งประเทศ โดยเป็นวิสาหกิจขนาดย่อม (Micro) จำนวน ๒,๖๗๓,๙๙๒ ราย มีสัดส่วนต่อจำนวนวิสาหกิจทั้งประเทศคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๙๒ รองลงมาคือ วิสาหกิจขนาดย่อม (SE) จำนวน ๔๑๕,๖๗๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๐ และ วิสาหกิจขนาดกลาง (ME) จำนวน ๔๔,๘๔๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๒ ซึ่งเมื่อแยกตามกลุ่มธุรกิจ พบว่า MSME อยู่ในภาคการค้ามากที่สุด รองลงมาคือ ภาคการบริการ ภาคการผลิต และภาคธุรกิจเกษตร สำหรับนิติบุคคล MSME ที่จัดตั้งใหม่ในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนทั้งสิ้น ๖๒,๓๒๑ ราย ขณะที่การยกเลิกและเสร็จชำระบัญชี มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐,๘๕๓ ราย

ด้านการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (MSME) ในปี ๒๕๖๓ มีจำนวน ๑๒,๗๑๔,๙๑๖ คน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๗๑.๗๐ ของการจ้างงานรวม โดยวิสาหกิจขนาดย่อม (Micro) มีสัดส่วนต่อการจ้างงานรวมสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗๔ รองลงมาคือ วิสาหกิจขนาดย่อม (SE) คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๘ และ วิสาหกิจขนาดกลาง (ME) คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๗ ซึ่งเมื่อแยกตามกลุ่มธุรกิจพบว่า

MSME ภาคการบริการมีจำนวนการจ้างงานมากที่สุด รองลงมาคือ ภาคการค้า ภาคการผลิต และภาคธุรกิจเกษตร (เฉพาะธุรกิจนิติบุคคล)

(๕) การวิเคราะห์การสำรวจยอดขายรายไตรมาสของ MSME ในช่วงปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓

เมื่อพิจารณาจากอัตราการขยายตัวของยอดขายรายไตรมาสของปี ๒๕๖๓ เปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี ๒๕๖๒ พบว่า อัตราการขยายตัวของยอดขายลดลงต่ำที่สุดในไตรมาสที่ ๓/๒๕๖๓ เป็นผลสืบเนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ และมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดที่เข้มงวดในช่วงไตรมาสก่อนหน้า โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดลงของยอดขายมาจากการชะลอการใช้จ่ายของภาคเอกชนที่ยังหว้งวิตกกังกับสถานการณ์การแพร่ระบาด รวมทั้งการลดลงของการจ้างงานจากการเลิกจ้างและปลดพนักงานในหลายสาขาธุรกิจ แต่ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี ยอดขายมีแนวโน้มดีขึ้นจากความเชื่อมั่นที่กลับมา เนื่องจากสามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังให้ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อยอดขายในปี ๒๕๖๓ ได้แก่ กำลังซื้อของลูกค้าคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๑ รองลงมาเป็นปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจคิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๑ และ ปัจจัยด้านฤดูกาล เทศกาล คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๓

(๖) ประเด็นการศึกษาภายใต้โครงการสำรวจความต้องการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SME Survey

ในปี ๒๕๖๓ สำนักงานฯ ได้ดำเนินโครงการสำรวจความต้องการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SME Survey เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ โครงสร้าง ปัญหาอุปสรรค และโอกาสในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดย่อม รวมทั้งความต้องการในการรับบริการและการส่งเสริมจากภาครัฐ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด ๑๙ จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ การศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการเงินเพื่อให้ผู้ประกอบการขนาดย่อมสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างเท่าเทียมกัน และ การศึกษาความสามารถของผู้ประกอบการขนาดย่อม (Micro Enterprise) ในการปรับตัวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy)

(๗) ทิศทางเศรษฐกิจตามวิถี Next Normal

ขอบเขตและนิยามของ Next Normal ในที่นี้หมายถึง “การปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม รูปแบบการดำเนินชีวิต หรือวิธีการดำเนินงานขององค์กร เพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านสังคม ด้านธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ภายหลังจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙)” โดยยกตัวอย่างกรณีศึกษาจากประเทศที่มีความโดดเด่นทางเศรษฐกิจจำนวน ๖ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐไอร์แลนด์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และ สาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน)

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙) ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลกระทบรอบด้านทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น การยกระดับชีวนามัยและความปลอดภัยของบุคคล และการพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินชีวิตที่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินชีวิตของคนในสังคมโลกหลังวิกฤตครั้งนี้จะเปลี่ยนไปในทิศทางใด บรรทัดฐานจะต่างไปจากวิถีความปกติใหม่มากน้อยเพียงใด การคาดการณ์ก้าวต่อไปของวิถีความปกติใหม่ หรือ Next Normal นี้จะช่วยสะท้อนถึงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป ซึ่งมีผลต่อการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ และโอกาสทางธุรกิจที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งจะเป็นแนวทางการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการที่ภาครัฐจะต้องจับทิศทางเพื่อรับมือกับบริบทที่ปรับเปลี่ยนไป

(๘) ผู้ให้บริการในการพัฒนาธุรกิจ (Business Development Services: BDS)

กลไกในการพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ผู้ให้บริการทางธุรกิจ (Business Development Service: BDS) เป็นรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และพัฒนาการส่งเสริมและพัฒนา MSME โดย BDS จะเป็นหน่วยงานหรือบุคคลที่เข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจในด้านต่างๆ ที่ไม่ใช่บริการทางการเงิน เพื่อให้ธุรกิจมีการพัฒนาศักยภาพและสามารถสร้างโอกาสทางธุรกิจ อาทิ การตลาด การบริหารจัดการ การพัฒนาสินค้า และการเข้าถึงข้อมูล เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วหน่วยงานหรือองค์กรที่ทำหน้าที่เป็น BDS สามารถเป็นไปทั้งหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจเอกชน สมาคม องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร สถาบันการศึกษา และสถาบันเฉพาะทางที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการแก่ธุรกิจในรูปแบบเฉพาะ ขึ้นกับบริบทของแต่ละประเทศ

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลความต้องการของผู้ประกอบการ MSME ในการเข้าใช้บริการต่างๆ ของผู้ให้บริการทางธุรกิจ พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการในมิติการพัฒนาด้านการพัฒนาธุรกิจเพื่อการเจริญเติบโตของธุรกิจ ทั้งในด้านการพัฒนาด้านการตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาเทคโนโลยี การพัฒนาองค์กร รวมถึงมิติด้านประสิทธิภาพในการใช้บริการเพื่อส่งเสริมธุรกิจ โดยให้ความไว้วางใจกับ BDS ที่เป็นสมาคมการค้าเนื่องจากการเป็นการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการธุรกิจในสาขาเดียวกัน นอกจากนี้ยังใช้บริการจาก BDS ภาคเอกชนเพราะมีความเชี่ยวชาญ

และหากพิจารณาในมิติด้านสภาพปัญหาที่พบจากการดำเนินธุรกิจ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการผู้ให้บริการทางธุรกิจที่สามารถแก้ไขปัญหาสำคัญในการดำเนินกิจการได้ อาทิ เงื่อนไขทางการค้าหรือข้อกำหนดทางด้านมาตรฐานที่ส่งผลให้ธุรกิจอาจสูญเสียโอกาสทางการค้า และรูปแบบการให้ความช่วยเหลือแก่ธุรกิจควรหลากหลาย เนื่องจากผู้ประกอบการบางรายอาจมีปัญหาและข้อจำกัดที่มีความเฉพาะ นอกจากนี้ ยังพบว่าการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ MSME ควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดย่อมเป็นอันดับแรก เพราะวิสาหกิจขนาดย่อมมักเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจมากกว่าวิสาหกิจขนาดกลาง รวมไปถึงผู้ประกอบการที่เป็นวิสาหกิจขนาดย่อมรายใหม่ ซึ่งอาจขาดความรู้ในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น จึงควรเน้นหรือให้ความสำคัญกับรูปแบบการช่วยเหลือในลักษณะการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาธุรกิจ เป็นต้น

(๙) มาตรการการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ผลการดำเนินงานมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจ หรือ Soft Loan พบว่า ด้านการพาณิชย์มีจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจเข้าร่วมมาตรการมากที่สุด รองลงมาคือด้านอุตสาหกรรมการผลิต และ ด้านการบริการและอื่นๆ โดยวงเงินสินเชื่ออนุมัติเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๗ ล้านบาทต่อราย และเมื่อพิจารณาขนาดของลูกหนี้ตามวงเงินสินเชื่อ พบว่า ลูกหนี้รายเล็กขอรับสินเชื่อจากมาตรการดังกล่าว คิดเป็นสัดส่วนมากที่สุด

ผลการดำเนินงานมาตรการรักษาระดับการบริโภคของประเทศ ได้แก่ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และ โครงการคนละครึ่ง โดยประโยชน์จากโครงการดังกล่าวต่อ MSME เช่น ผู้ประกอบการรายย่อยมีรายได้และยอดขายเพิ่มขึ้น การได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ในการใช้ระบบสั่งซื้อสินค้าหรือการชำระเงิน รวมทั้งประโยชน์ต่อเศรษฐกิจประเทศ เช่น กระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๕๗ และเศรษฐกิจขยายตัวได้ร้อยละ ๐.๑๒ เมื่อเทียบกับกรณีไม่มีโครงการ

๔.๓ การเผยแพร่ การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อจากรายงานสถานการณ์ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๔

สำนักงานฯ ได้นำเสนอรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมปี ๒๕๖๔ เพื่อทราบต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๔

ทั้งนี้ ยังได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง บนเว็บไซต์ของสำนักงานฯ และได้ดำเนินการจัดส่งรายงานสถานการณ์ฯ ให้กับ ๕๙๔ หน่วยงาน ประกอบด้วย

(๑) กระทรวง/หน่วยงานในสังกัดกระทรวง	จำนวน	๑๑๑ หน่วยงาน
(๒) หน่วยงาน/ธนาคาร/เอกชน	จำนวน	๓๔ หน่วยงาน
(๓) มหาวิทยาลัยต่างๆ	จำนวน	๖๘ หน่วยงาน
(๔) หอการค้าจังหวัด	จำนวน	๗๖ หน่วยงาน
(๕) ผู้ว่าราชการจังหวัด	จำนวน	๗๗ หน่วยงาน
(๖) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	จำนวน	๗๖ หน่วยงาน
(๗) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด	จำนวน	๗๖ หน่วยงาน
(๘) สำนักงานแรงงานจังหวัด	จำนวน	๗๖ หน่วยงาน
รวมทั้งสิ้น		๕๙๔ หน่วยงาน

สำนักงานฯ ได้ดำเนินการประมวลผลความพึงพอใจของผู้ใช้รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๔ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ภาพรวมของการใช้ประโยชน์จากรายงานสถานการณ์ฯ พบว่า มีการนำไปใช้ประโยชน์ร้อยละ ๙๕.๘ โดยนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบาย และ/หรือยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริม SME และนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาหรือวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๐

ด้านความพึงพอใจต่อรายงานสถานการณ์ฯ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘ โดยพบว่า บทที่ ๗ ทิศทางเศรษฐกิจตามวิถี Next Normal ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด และ บทที่ ๔ จำนวนและการจ้างงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๓ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด สำหรับรูปแบบของรายงานสถานการณ์ฯ ที่ต้องการ พบว่า มีความต้องการรายงานฯ ในรูปแบบไฟล์ PDF มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑ รองลงมาคือรูปแบบอินโฟกราฟิกส์ (infographics) หรือ สื่อประสม (multimedia) คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗

๔.๔ สถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในช่วง ๗ เดือนแรก (มกราคม – กรกฎาคม) ของปี ๒๕๖๔

GDP MSME ในช่วงครึ่งแรกของปี ๒๕๖๔ ขยายตัวได้ร้อยละ ๔.๒ และมีสัดส่วนต่อ GDP ประเทศเท่ากับร้อยละ ๓๔.๕ แต่เมื่อเทียบกับในช่วงเดียวกันของปีก่อนจะพบว่าการฟื้นตัวยังช้ากว่าที่คาดไว้ไตรมาสก่อน โดยมีสาเหตุหลักมาจากการแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ระลอกที่ ๓ ที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายไตรมาสแรกมาจนถึงปัจจุบัน ในส่วนของแนวโน้มเศรษฐกิจ MSME ในช่วงครึ่งปีหลัง คาดว่าธุรกิจขนาดกลางมีแนวโน้มที่จะฟื้นตัวได้เร็ว จากโครงสร้างของธุรกิจและสถานะทางการเงินที่ค่อนข้างเข้มแข็งกว่าธุรกิจขนาดอื่นๆ ขณะที่ธุรกิจรายย่อยจะได้รับอานิสงส์จากมาตรการเงินเยียวยาและมาตรการกระตุ้นการใช้จ่าย ที่จะเริ่มอีกครั้งในไตรมาสที่ ๓ แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด ๑๙ ที่ยังรุนแรง อาจส่งผลให้มาตรการต่างๆ ไม่เกิดผล

ดังที่คาดไว้ รวมทั้งการเร่งฉีดวัคซีนป้องกันโควิด ๑๙ ที่น่าจะดำเนินการได้อย่างเต็มที่ในช่วงไตรมาสสุดท้าย ดังนั้น เศรษฐกิจของประเทศ และ MSME จะเริ่มฟื้นตัวได้เต็มที่อย่างรวดเร็วที่สุดคือในไตรมาสสุดท้ายของปี ๒๕๖๔

มูลค่าการส่งออกของ MSME ในช่วง ๗ เดือนแรก (ม.ค. – ก.ค.) ของปี ๒๕๖๔ มีมูลค่า ๖๐๘,๑๙๖.๒ ล้านบาท และเมื่ออยู่ในรูปดอลลาร์สหรัฐจะมีมูลค่า ๑๙,๙๒๑.๖ ล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวร้อยละ ๓๐.๑ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและฐานที่ต่ำในปีก่อน โดยตลาดส่งออกหลักของ MSME มีการขยายตัวได้ทุกตลาด ขณะที่สินค้าส่งออกสำคัญที่ขยายตัวได้ต่อเนื่อง ได้แก่ อุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องจักร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ผลไม้สด และ ยางและผลิตภัณฑ์ยาง ด้านมูลค่าการนำเข้าของ MSME มีมูลค่า ๒๒,๗๕๕.๓ ล้านเหรียญสหรัฐ ขยายตัวร้อยละ ๒๑.๖

ด้านดัชนีความเชื่อมั่นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMESI) เฉลี่ยในช่วง ๘ เดือนแรกของปี ๒๕๖๔ (มกราคม – สิงหาคม) มีค่าเท่ากับ ๔๐.๖ ลดลงจากค่าเฉลี่ย ๔๑.๓ ในช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด ๑๙ ระลอกใหม่ตั้งแต่ช่วงต้นปี ทำให้กำลังซื้อในประเทศลดลงอย่างมากและเกิดการหดตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ทำให้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการ MSME อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าฐานที่ ๕๐ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยสนับสนุนจากโครงการกระตุ้นการบริโภค รวมทั้งมาตรการความช่วยเหลือจากภาครัฐที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า อีกทั้งการเร่งฉีดวัคซีนที่มากขึ้นในช่วงไตรมาสที่ ๒ ของปี ทำให้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น

การจ้างงานของ MSME ในช่วงครึ่งแรกของปี ๒๕๖๔ ปี พบว่า มีจำนวนรวม ๑๒,๙๘๒,๑๔๔ คน เมื่อพิจารณาตามขนาดของธุรกิจ พบว่า วิสาหกิจขนาดย่อมมีจำนวนการจ้างงานมากที่สุด จำนวน ๕,๒๗๔,๗๗๓ คน รองลงมาคือวิสาหกิจขนาดย่อม และวิสาหกิจขนาดกลาง จำนวน ๕,๒๔๑,๖๑๗ คน และ ๒,๔๖๕,๗๕๔ คน ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาตามประเภทของธุรกิจ พบว่า MSME ในภาคการบริการมีการจ้างงานมากที่สุดจำนวน ๕,๖๗๙,๕๗๑ คน รองลงมาคือภาคการค้าจำนวน ๔,๒๙๘,๔๕๘ คน ภาคการผลิตจำนวน ๒,๙๒๙,๔๘๕ คน และภาคธุรกิจการเกษตรจำนวน ๗๔,๖๑๕ คน

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

เพื่อทราบรายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี ๒๕๖๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายวีระพงศ์ มาลัย)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ฝ่ายวิเคราะห์สถานการณ์และเตือนภัยทางเศรษฐกิจ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๘ ๓๐๔๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๘ ๓๒๕๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ nattakrit@sme.go.th